

Կամավորական ջոկատները համապատասխանեցնել իրենց հրամանատարների, գործունեության հետ կապված վայրերի ու տարեթվերի հետ: Պատասխանները լրացնել առաջին խմբում առաջարկված հերթականության համաձայն:

N	Ջոկատի համարը	N	Հրամանատարը	N	Վայրը	N	Տարեթիվը
1	Առաջին	1	Համազասպ	1	Ռևանդուզ	1	1916 թ. մայիսի 15
2	Երկրորդ	2	Անդրանիկ	2	Բիթլիս	2	1916 թ. հունվարի 13
3	Չորրորդ	3	Քեռի	3	Խնուս	3	1916 թ. մարտի 11
4	Երրորդ	4	Դրո	4	Խիզան	4	1916 թ. փետրվարի 7

1)

1	2	2	4
2	4	3	2
3	3	1	1
4	1	4	3

2)

1	2	3	1
2	4	2	4
3	3	4	2
4	1	1	3

3)

1	2	4	2
2	4	2	4
3	1	1	3
4	3	3	1

4)

1	2	2	4
2	1	4	3
3	3	1	2
4	4	3	1

ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ

2012

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

ԹԵՍ 8

Խմբի համարը

Նստարանի համարը

Հարգելի՛ դիմորդ

Առաջադրանքները կատարելիս յուրաքանչյուրում պետք է ընտրել այն տարբերակը, որը Ձեր կարծիքով ճիշտ պատասխանն է, և պատասխանների ձևաթղթի համապատասխան մասում կատարել նշում:

Խորհուրդ ենք տալիս առաջադրանքները կատարել ըստ հերթականության: Ուշադիր կարդացե՛ք յուրաքանչյուր առաջադրանք և պատասխանների առաջարկվող տարբերակները: Եթե Ձեզ չի հաջողվում որևէ առաջադրանքի անմիջապես պատասխանել, ժամանակը խնայելու նպատակով Դուք կարող եք այն բաց թողնել և դրան անդրադառնալ ավելի ուշ:

Ձեր առջև դրված թեստ-գրքույկի էջերի դատարկ մասերը Դուք ազատորեն կարող եք օգտագործել սևագրության համար: **Թեստ-գրքույկը չի ստուգվում: Ստուգվում է միայն պատասխանների ձևաթուղթը:**

Առաջադրանքները կատարելուց հետո չնոռանաք պատասխանները ուշադիր և խնամքով նշել պատասխանների ձևաթղթում: Պատասխանների ձևաթղթի ճիշտ լրացումից է կախված Ձեր քննական միավորը:

Ցանկանում ենք հաջողություն:

Ա մակարդակ

- 1) Ե՞րբ են Արգիշտի I-ի զորքերը գրավել Կեխունի գավառը:
- 1) Ք.ա. 783 թ.
  - 2) Ք.ա. 782 թ.
  - 3) Ք.ա. 781 թ.
  - 4) Ք.ա. 784 թ.
- 2) Ե՞րբ են հայոց սպարապետ Մուշեղ Մամիկոնյանի զորքերը Քանձակի մոտ ջախջախել պարսից Շապուհ արքայի ուժերին:
- 1) 372 թ.
  - 2) 370 թ.
  - 3) 373 թ.
  - 4) 371 թ.
- 3) Ե՞րբ է տեղի ունեցել Սսի եկեղեցական ժողովը, որն ընդունել է հասարակության անուսնա-ընտանեկան և բարոյական կյանքը կարգավորող կանոններ:
- 1) 1361 թ.
  - 2) 1243 թ.
  - 3) 1317 թ.
  - 4) 1307 թ.
- 4) Ե՞րբ են Արցախի ազատագրական ուժերը թուրքական բանակների դեմ համատեղ պայքարի մասին պայմանագիր կնքել Քանձակի մահմեդականների հետ:
- 1) 1723 թ.
  - 2) 1724 թ.
  - 3) 1726 թ.
  - 4) 1725 թ.
- 5) Ե՞րբ է հիմնվել Երևանի նահանգը:
- 1) 1836 թ. մարտի 11-ին
  - 2) 1839 թ.
  - 3) 1849 թ.
  - 4) 1840 թ. ապրիլի 10-ին
- 6) Ե՞րբ էր երիտթուրքերի «Միություն և առաջադիմություն» կուսակցությունը հաստատել արևմտահայերի ոչնչացման քաղաքական ուղեգիծը:
- 1) 1915 թ. ապրիլի 15-ին
  - 2) 1910-1911 թթ.
  - 3) 1894-1896 թթ.
  - 4) 1909 թ. ապրիլին

78) Նշված պայմաններից ընտրել երեքը, որոնք ճիշտ են արտացոլում Անդրդաշնության և ԽՍՀՄ կազմավորման գործընթացը:

- ա) Խորհրդային բոլոր հանրապետությունների կոմկուսները հավանության արժանացրին «ստալինյան ինքնավարացման ծրագիրը»:
- բ) ԱԽՍՀՄ-ն (դաշնային միությունը) ԱԽԴՄ-ի (հանրապետության) վերածունով ազգությունների իրավունքներն ընդլայնվեցին:
- գ) Ի. Ստալինի նախագծի համաձայն՝ Անդրկովկասի խորհրդային երեք հանրապետությունները, Բելոռուսը և Ուկրաինան մտնելու էին ՌՍԴԽՅ-ի կազմի մեջ՝ ինքնավար հանրապետությունների կարգավիճակով:
- դ) Ադրբեջանի կոմկուսը դեմ էր խորհրդային հանրապետությունների միավորմանը և Անդրդաշնության ստեղծմանը:
- ե) Խորհրդային Հայաստանի ղեկավարությունը Անդրդաշնության ստեղծումը համարում էր երկիրն ու ժողովրդին արտաքին վտանգներից պաշտպանելու միջոց:
- զ) ԽՍՀՄ-ը գոյատևեց շուրջ 70 տարի և դարձավ իրական դաշնային, ժողովրդավարական միություն:
- է) Վ. Լենինն առաջարկում էր հանրապետությունները միավորել՝ պահպանելով նրանց ինքնիշխանությունը և միությունից դուրս գալու իրավունքը:

- 1) գ, ե, է
- 2) ա, ե, է
- 3) բ, գ, զ
- 4) ա, բ, դ,

79) Հեթանոսական դիցարանի աստվածներին համապատասխանեցնել նրանց բնորոշ պաշտամունքի և դրանց գլխավոր կենտրոնների հետ: Պատասխանները լրացնել առաջին խմբում առաջարկված հերթականության համաձայն:

N	Աստվածները	N	Ինչի աստվածն է	N	Պաշտամունքի գլխավոր կենտրոնը
1	Անահիտ	1	Երկնային լույսի, սիրո և գեղեցկության	1	Արտաշատի մոտ՝ Երագամույն վայր
2	Նանե	2	Ընտանեկան հովանավոր	2	Դերջան գավառի Բագառիճ ավան
3	Տիր	3	Արևի, լույսի, կրակի և արդարության	3	Տարոնի Աշտիշատ ավան
4	Արեգ-Միհր	4	Դպրության, գրի ու գրականության, արվեստի և գիտության հովանավոր	4	Եկեղյաց գավառի Երիզա ավան
		5	Մայրության, պտղաբերության, արգասավորության	5	Եկեղյաց գավառի Թիլ ավան

- 1)

1	5	5
2	4	1
3	2	3
4	1	4
- 2)

1	5	4
2	2	5
3	4	1
4	3	2
- 3)

1	2	3
2	5	5
3	3	4
4	1	2
- 4)

1	5	4
2	2	1
3	4	2
4	3	5

- 76) Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ:
- ա) Ի. Պասկևիչի զորքերի կողմից Ախալցխայի գրավումը:
  - բ) Թուրքմենչայի պայմանագիրը:
  - գ) Հայկական մարզի կազմավորումը:
  - դ) Շուշիի ռուսական կայազորի և 1500 հայ աշխարհազորայիների ավելի քան մեկուկես ամսյա հերոսական դիմադրությունը պարսիկներին:
  - ե) Ախուրյանի ափին Փոքր Ղարաքիլիսա գյուղի մոտ ռուսական զորքերի տարած հաղթանակը Յուսուֆ փաշայի զորախմբի նկատմամբ:
  - զ) Օշականի ճակատամարտը:
  - է) Շամքորի ճակատամարտը:
  - ը) Թիֆլիսում, Ղարաբաղում և այլ վայրերում հայկական կամավորական գումարտակների կազմավորումը:
  - թ) Ի. Գուդովիչի զորքերի կողմից Ախալքալաքի բերդի պաշարումը:
  - ժ) Բայազետի պաշտպանությունը Պոպովի և Պանյուտինի գլխավորությամբ:
- 1) ե, դ, է, ը, գ, բ, թ, ժ, զ, ա
  - 2) թ, ե, դ, է, ը, գ, բ, զ, ա, ժ
  - 3) ե, թ, դ, գ, է, ը, բ, ժ, ա, գ
  - 4) թ, ե, դ, գ, ը, է, գ, բ, ժ, ա

- 77) Բերված կետերից ընտրել երեքը, որոնք ճիշտ են բնութագրում հայկական մելիքությունները:
- ա) Մելիքները պարտավոր էին պատերազմի ժամանակ իրենց զորքերով ներկայանալ շահին:
  - բ) Մահացած մելիքի փոխարեն շահն իր հայեցողությամբ նշանակում էր նոր մելիք:
  - գ) Մելիքների զորքի հրամանատարներ նշանակվում էին մելիքական տոհմի կրտսեր ներկայացուցիչները, որոնք կոչվում էին բեկ, հարյուրապետ և հազարապետ:
  - դ) Դատավարության համար մելիքներն առաջնորդվում էին հատուկ օրենսգրքերով:
  - ե) Մելիքների հողային ընդարձակ տիրույթներից ստացված եկամտի զգալի մասը մուծվում էր շահական գանձարան:
  - զ) Մելիքները պարտավոր էին շահական գանձարան մուծել տարեկան հարկի այն քանակը, որը որոշված էր արքունիքի կողմից:
  - է) Մելիքները որևէ մասնակցություն չէին ունենում հոգևոր գործերին:
- 1) բ, դ, ե
  - 2) ա, ե, է
  - 3) բ, գ, զ
  - 4) ա, գ, զ

- 7) Ե՞րբ է արցախահայության 9-րդ համագումարը երկրամասը հռչակել Հայաստանի Հանրապետության անբաժանելի մաս:
- 1) 1921 թ. հունիսի 4-ին
  - 2) 1920 թ. ապրիլի 25-ին
  - 3) 1988 թ. փետրվարի 20-ին
  - 4) 1989 թ. դեկտեմբերի 1-ին
- 8) Ե՞րբ է ստեղծվել ՀՀ Գերագույն խորհրդի սահմանադրական հանձնաժողովը:
- 1) 1990 թ. նոյեմբերի 15-ին
  - 2) 1990 թ. դեկտեմբերին
  - 3) 1990 թ. օգոստոսի 23-ին
  - 4) 1990 թ. օգոստոսի 4-ին
- 9) Որտեղի՞ց է սկիզբ առնում Արևմտյան Տիգրիսը:
- 1) Ծովք լճից
  - 2) Ծաղկավետ լեռներից
  - 3) Խաչափայտի լեռներից
  - 4) Սրմանց լեռներից
- 10) Որտե՞ղ է Տրդատ Մեծը դիմավորել Սուրբ Գրիգորին:
- 1) Մաժակուն
  - 2) Բագարանում
  - 3) Աշտիշատում
  - 4) Բագավանում
- 11) Ներքոհիշյալ գործիչներից ո՞վ է ապրել հելլենիզի ժամանակաշրջանում:
- 1) Հայաստանի արևմտյան մասի կառավարիչ Տիրիբազը
  - 2) Ծագունով հայ զորավար Դադարշիշը
  - 3) Հայոց արքա Տիգրան Երվանդյանը
  - 4) Սպարապետ Գիսակ Դիմաքսյանը
- 12) Ո՞ր եկեղեցական ժողովն է անդրադարձել հայկական օրացույցի խնդրին:
- 1) Բաբկեն Ա-ի գումարած Դվինի
  - 2) Ներսես Բ Բագրևանդցու գումարած Դվինի
  - 3) Ներսես Ա-ի գումարած Աշտիշատի
  - 4) Հովսեփ Ա Վայոցձորցու գումարած Շահապիվանի
- 13) Ո՞վ է 1829 թ. հունիսի 27-ին երզրումում դիմավորել ռուսական զորքերին:
- 1) Կարապետ արքեպիսկոպոսը
  - 2) Վանահայր Հովնանը
  - 3) Դավիթ եպիսկոպոսը
  - 4) Ներսես Աշտարակեցի

- 14) Ո՞վ չի մասնակցել Չեյթուհի 1895-1896 թթ. ապստամբությանը:
- 1) Նազարեթ Չավուշը
  - 2) Մկրտիչ Յաղուբյանը
  - 3) Կարապետ Թուր-Սարգսյանը
  - 4) Կարապետ Բասիլոսյանը
- 15) Ո՞վ է Ախալցխայի 1918 թ. ինքնապաշտպանության ղեկավարը:
- 1) Արմենակ Եկարյանը
  - 2) Ջորի Ջորյանը
  - 3) Խաչատուր Ամիրյանը
  - 4) Վասիլ Բեհրութովը
- 16) 1999 թ. մայիսի 30-ի խորհրդարանական ընտրությունների նախընտրական շրջանում քաղաքական ի՞նչ դաշինք ձևավորվեց:
- 1) «Միասնություն»
  - 2) «Ժառանգություն»
  - 3) «Հայ Ազգային կոնգրես»
  - 4) «Հանրապետություն»
- 17) Ի՞նչ անուն էին կրում մոնղոլական զորաջոկատների հրամանատարները:
- 1) նոյոն
  - 2) ամիրա
  - 3) բեկ
  - 4) խան
- 18) Ինչպե՞ս էին կոչվում քրդական այն ջոկատները, որոնց կազմում հանդես էին գալիս 1880-ական թթ. կեսերին օսմանյան տիրապետության դեմ պայքարում իրենց քրդեր ներկայացնող հայ մարտիկները:
- 1) համիրիե
  - 2) չելլոներ
  - 3) չերքեզներ
  - 4) ֆիդայիներ
- 19) Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ:
- ա) Ջագրոսյան լեռներով Արգիշտի I-ի զորքերի հասնելը մինչև Պարսուա և Բաբելոնի երկիր:
  - բ) Վանի թագավորության սահմանների հասնելը Միջերկրական ծովի արևելյան ավազան:
  - գ) Արդինի-Մուսասիր երկրի միացվելը Վանի թագավորությանը:
  - դ) Արգիշտի I-ի հասնելը Հյուսիսային ծովակալի ավազան:
- 1) գ, ա, դ, բ
  - 2) դ, գ, ա, բ
  - 3) դ, ա, բ, գ
  - 4) գ, դ, ա, բ

- 74) Փաստարկներից ընտրել երեքը, որոնք ճիշտ են բացատրում զանգվածային հայրենադարձության վերաբերյալ դաշնակցություն կուսակցության ունեցած մտահոգություններն ու տագնապները:
- Ներգաղթի հետևանքով...
- ա) ԽՍՀՄ-ն այլևս հանդես չէր գա Թուրքիայից հայկական հողերի վերադարձման պահանջով:
  - բ) կվնասվեին խոշոր և կայացած գաղթօջախները:
  - գ) թուլացած սփյուռքահայ գաղթօջախներն ի վիճակի չէին լինի հետապնդել Հայ դատի՝ հայության համար կենսական խնդիրը:
  - դ) ՀԽՍՀ-ն կդառնար Հայ դատի և պահանջատիրության միակ արժարժողը:
  - ե) հայրենադարձները կարող էին ենթարկվել վերսկսված ստալինյան բռնություններին:
  - զ) Խորհրդային Հայաստանում կաճեր հայ բնակչության թիվը, և կթուլանային դաշնակցության դիրքերը:
- 1) բ, գ, ե
  - 2) ա, գ, դ
  - 3) գ, դ, զ
  - 4) ա, բ, ե
- 75) Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ:
- ա) Խաղխաղի ճակատամարտը:
  - բ) Ներսեհապատի ճակատամարտը:
  - գ) Կարնո գավառի Արծաթի գյուղի մոտ պարսից զորագնդի նկատմամբ հայերի տարած հաղթանակը:
  - դ) Վահանանց պատերազմի ժամանակ Դիմաքսյան և Սահառունի նախարարների զոհվելը:
  - ե) Հազկերտ II արքայի պահանջով հայ նախարարների ժամանումը Տիգրան:
  - զ) Պարսկաստանում գերության մեջ գտնվող հայ նախարարների վերադարձը հայրենիք Պերոզի գահակալության շրջանում:
  - է) Արևելյան Հայաստանում Սահակ Բագրատունի ասպետի գլխավորությամբ կառավարության կազմումը:
  - ը) ճարմանայի ճակատամարտը:
  - թ) Վարդան Մամիկոնյանի զորագնդի հաղթական երթը դեպի ճորա պահակ:
  - ժ) Վահան Մամիկոնյանի զորքի ժամանումը Ծաղկոտն գավառի Վարշակի Ջերմուկների հանգստավայր:
- 1) ա, թ, ե, է, գ, բ, գ, դ, ժ, ը
  - 2) ե, ա, թ, գ, բ, է, ը, գ, ժ, դ
  - 3) ա, ե, գ, թ, բ, է, ը, ժ, գ, դ
  - 4) ե, ա, թ, գ, է, բ, ժ, ը, դ, գ

72 Փաստարկներից ընտրել երեքը, որոնք ճիշտ են բացատրում 1465 թ. Աղթամարում հայոց թագավորության հռչակման նախադրյալները:

- ա) Ջաքարիա և Ստեփանոս Աղթամարցի կաթողիկոսներն օգնության խոստումներ էին ստացել Յոհաննիս պապից:
- բ) Օսմանյան կայսրությունն օժանդակություն էր ցուցաբերում հայ իշխանական տների շառավիղներին մահմեդական իշխանությունների դեմ պայքարում:
- գ) Այդ ժամանակ հզորացել էր հարևան քրիստոնյա Վրաստանը և ամրապնդվել էր հայ-վրացական զինակցությունը:
- դ) Հայոց պետականության վերականգնման ձգտումը կենդանի էր հայ իշխանական տների շառավիղների մոտ:
- ե) Եվրոպական քրիստոնյա երկրները նոր խաչակրաց արշավանք էին սկսել մահմեդականների դեմ:
- զ) Հայաստան մուսուլման գործած և իրենց տիրապետությունը երկրում ամրապնդելու համար միմյանց միջև անզիջում պայքար ծավալած քոչվորական ցեղերը ստիպված էին համագործակցել հայերի հետ:
- է) Աղթամարի կաթողիկոսական գահին տիրած և Արծրունյաց թագավորական տոհմից սերած կաթողիկոսները հավակնում էին Ամենայն հայոց կաթողիկոսի գահին և փորձում վերականգնել թագավորությունը Վասպուրականում:

- 1) գ, դ, զ
- 2) ա, բ, ե
- 3) գ, դ, է
- 4) դ, գ, է

73 Բերված պնդումներից առանձնացնել երեքը, որոնք ճիշտ են պարզաբանում Արևմտյան Հայաստանում հայդուկային շարժման ծավալման պատճառները:

- ա) Այսրկովկասից վրեժխնդրական պայքարի գործելակերպը ներմուծվել էր Արևմտյան Հայաստան:
- բ) Թուրքահպատակ սլավոնական ժողովուրդները խոստացել էին համատեղ պայքար սկսել օսմանյան լծից ազատագրվելու համար:
- գ) Եվրոպական երկրները խրախուսում էին հայերի անհատական-պարտիզանական, վրեժխնդրական ընդվզումները:
- դ) Օսմանյան կառավարությունը վարում էր երկրից հայերին դուրս մղելու և այն մահմեդականներով բնակեցնելու քաղաքականություն:
- ե) Նոր թափ էր ստացել արևմտահայության հողագրկումը:
- զ) Կայսրությունում լայն թափ էր ստացել թուրք ընդդիմադիր ուժերի հակասուլթանական շարժումը:
- է) Աննախադեպ չափերի էին հասել արևմտահայության նկատմամբ քաղաքական հալածանքները:

- 1) գ, ե, է
- 2) դ, ե, է
- 3) ա, բ, գ
- 4) դ, ե, գ

20 VII դարի հայ գործիչների անունները դասավորել ըստ նրանց կառավարման հաջորդականության:

- ա) Դավիթ Սահառունի
- բ) Ներսեհ Կամսարական
- գ) Թեոդորոս Ռշտունի
- դ) Գրիգոր Մամիկոնյան

- 1) ա, բ, գ, դ
- 2) գ, ա, դ, բ
- 3) ա, գ, դ, բ
- 4) գ, դ, ա, բ

21 Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ:

- ա) Լոռիի, Փամբակի և Շամշադինի անցնելը Ռուսաստանի տիրապետության տակ:
- բ) «Տարեգրություն» պարբերականի հրատարակման սկիզբը:
- գ) Աղաբաբյան դպրոցի բացումը Աստրախանում:
- դ) Համբարձում Լիմոնճյանի կողմից հայկական նոր ձայնագրության ստեղծումը:

- 1) բ, ա, գ, դ
- 2) ա, բ, գ, դ
- 3) ա, գ, դ, բ
- 4) բ, գ, ա, դ

22 Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ:

- ա) Հայոց ազգային խորհրդում անկախության խնդրի և թուրքերի կողմից ներկայացված վերջնագրի քննարկումը:
- բ) Հայաստանի Գերագույն խորհրդի կողմից ՀՀ անկախության հռչակումը:
- գ) Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության հռչակումը:
- դ) Թիֆլիսի մամուլում Հայաստանի անկախության հռչակման մասին Հայոց ազգային խորհրդի կոչի հրապարակումը:

- 1) դ, ա, գ, բ
- 2) դ, ա, բ, գ
- 3) ա, դ, գ, բ
- 4) ա, դ, բ, գ

23 Ե՞րբ է Արտաշես I-ը հրապարակել հրամանագիր հողային բարեփոխման վերաբերյալ:

- 1) թ. ա. 180 թ.
- 2) թ. ա. 183 թ.
- 3) թ. ա. 188 թ.
- 4) թ. ա. 185 թ.

24 Ե՞րբ է կառավարել Կիլիկիայի իշխան Թորոս II-ը:

- 1) 1100 - 1129 թթ.
- 2) 1145 - 1169 թթ.
- 3) 1089 - 1125 թթ.
- 4) 1129 - 1237 թթ.

25 Ե՞րբ է ընդունվել հայոց պետականության պատմության մեջ առաջին սահմանադրությունը:

- 1) 1863 թ. մարտի 17-ին
- 2) 18-րդ դարի վերջին
- 3) 1995 թ. հունիսի 5-ին
- 4) 1922 թ. փետրվարի 3-ին

26 Ե՞րբ է ստեղծվել Հայաստանի Գիտությունների ակադեմիայի նուրբ օրգանական քիմիայի ինստիտուտը:

- 1) 1967 թ.
- 2) 1962 թ.
- 3) 1956 թ.
- 4) 1958 թ.

27 Ո՞րն էր Վահրամյանների իշխանության կենտրոնը:

- 1) Ամբերդ ամրոցը
- 2) Գագ ամրոցը
- 3) Լոռի (Լոռե) բերդը
- 4) Թմուկ (Թմկա) բերդը

28 Ստորև նշված պայմաններից ո՞րն էր նախատեսվում 652 թ. հայ-արաբական դաշնագրով:

- 1) Բյուզանդացիների ներխուժման դեպքում խալիֆայությունն այնքան զորք էր ուղարկելու, որքան հայերը կամենային:
- 2) Հայոց 15-հազարանոց այրուձին այլ տեղերում գործելու իրավունք չունեին և մնալու էր Հայաստանում:
- 3) Հայաստանում տեղակայվելու էին արաբական զորքեր:
- 4) Հայաստանը ծանր հարկման էր ենթարկվում:

29 Անիի Բագրատունյաց ո՞ր թագավորի գահակալության շրջանում են առաջացել երկու ենթակա թագավորություններ:

- 1) Սմբատ II-ի
- 2) Հովհաննես-Սմբատի
- 3) Սմբատ I-ի
- 4) Աշոտ Ողորմածի

30 Ստորև նշված դիվիզիաներից ո՞րի անձնակազմում հայերը մեծամասնություն չէին կազմում:

- 1) 390-րդ
- 2) 406-րդ
- 3) 349-րդ
- 4) 138-րդ

70 Հասկացությունները համապատասխանեցնել իրենց բովանդակությամբ:

1. մուխթասիբ
2. շահապ
3. սատրապ
4. պարոնտեր
5. հյուպարքոս

- ա) Սեփական կալվածքներն ու տիրույթները եկեղեցուն հանձնած և հոգևոր կոչում ընդունած հայ կալվածատեր:
- բ) Բագրատունիների օրոք հարկահանությանը, շուկաներին, առևտրին, արհեստներին հետևող հատուկ պաշտոնյա:
- գ) Հայաստանի կառավարիչը Աբեմենյան տերության կազմում գտնվելու շրջանում:
- դ) Աբեմենյան դարաշրջանում Հայաստանի արևմտյան մասի կառավարիչը:
- ե) Միջնադարյան Հայաստանում քաղաքի կառավարիչը՝ քաղաքապետը:
- զ) Արտաշես I-ի օրոք Մեծ Հայքի գավառների կառավարիչ:

- 1) 1-բ, 2-ե, 3-գ, 4-ա, 5-դ
- 2) 1-ե, 2-ա, 3-դ, 4-գ, 5-զ
- 3) 1-բ, 2-ե, 3-դ, 4-ա, 5-զ
- 4) 1-ե, 2-բ, 3-զ, 4-ա, 5-դ

71 Հասկացությունները համապատասխանեցնել իրենց բովանդակությամբ:

1. «Ձանգեզուր-Ղարաբաղի մարզային խորհուրդ»
2. Լեռնային Ղարաբաղի Հատուկ կառավարման կոմիտե
3. «Ղարաբաղի ժողովրդական կառավարություն»
4. Լեռնային Ղարաբաղի Ազգային խորհուրդ

- ա) ԽՍՀՄ ԳԽ նախագահության կողմից Լեռնային Ղարաբաղի պետական մարմինների ղեկավարումն իրականացնելու նպատակով ստեղծված իշխանության մարմին:
- բ) Արցախյան պատերազմի շրջանում ԼՂՀ-ում Ռոբերտ Քոչարյանի գլխավորությամբ ստեղծված պետական իշխանության մարմին:
- գ) Արցախահայության առաջին համագումարում ստեղծված երկրամասի իշխանության մարմին:
- դ) Ձանգեզուրի ազգային խորհրդի հիմքի վրա վերակազմված և Հայաստանի Հանրապետության անունից երկրամասում գործող մարմին:
- ե) Լեռնային Ղարաբաղի ինքնավար մարզի լիազոր ներկայացուցիչների համագումարում ընտրված մարմին, որը գլխավորեց արցախցիների ազատագրական պայքարը:

- 1) 1-դ, 2-զ, 3-բ, 4-ե
- 2) 1-զ, 2-ե, 3-բ, 4-ա
- 3) 1-դ, 2-ա, 3-զ, 4-ե
- 4) 1-ե, 2-ա, 3-բ, 4-զ

67 Իրադարձությունը համապատասխանեցնել դրա հետ անմիջականորեն առնչվող հայոց կաթողիկոսի հետ:

1. Լևոն II իշխանի օծումը հայոց թագավոր:	ա) Մեսրոպ Արտազեցի
2. Սեբաստիա քաղաքում հրավիրված եկեղեցական գաղտնի ժողովի անունից պատվիրակության ուղարկումը Վենետիկ:	բ) Կոստանդին Կեսարացի
3. Կիլիկիայի թագավորության անկումը:	գ) Հովհաննես Դրասխանակերտցի
4. «Պատմություն Հայոց» աշխատության շարադրումը:	դ) Գրիգոր Զ Ապիրատ
5. Ամենայն հայոց կաթողիկոսության վերահաստատումը Էջմիածնում:	ե) Միքայել Սեբաստացի
6. Սիսում եկեղեցական ժողովի հրավիրումը և Սիսի ու Ադանայի նախորդ ժողովների որոշումների չեղյալ հայտարարումը:	զ) Պողոս Սսեցի է) Կիրակոս Վիրապեցի

- 1) 1-դ, 2-ե, 3-ա, 4-գ, 5-է, 6-զ
- 2) 1-զ, 2-բ, 3-դ, 4-է, 5-ե, 6-ա
- 3) 1-դ, 2-ե, 3-զ, 4-գ, 5-է, 6-ա
- 4) 1-զ, 2-բ, 3-ա, 4-գ, 5-ե, 6-դ

68 Ինքնապաշտպանությունը համապատասխանեցնել դրա հետ կապված գործչի հետ:

1. Շատախի	ա) Ղուկաս Տեովլեթյան
2. Մուսա լեռան (Սուետիա)	բ) Հայկակ Կոստյան
3. Հաճնի	գ) Հակոբ Կոստյան
4. Վանի Քաղաքամեջ թաղամասի	դ) Տիգրան Անդրեասյան
5. Ուրֆայի	ե) Մկրտիչ Յոթնեղբայրյան
6. Շապին-Գարահիսարի	զ) Պետրոս Սարաճյան է) Բաղդիկ Սիմոնյան

- 1) 1-է, 2-դ, 3-զ, 4-բ, 5-ե, 6-ա
- 2) 1-բ, 2-դ, 3-է, 4-զ, 5-զ, 6-ա
- 3) 1-է, 2-ա, 3-զ, 4-զ, 5-դ, 6-ե
- 4) 1-զ, 2-ա, 3-ե, 4-բ, 5-զ, 6-դ

69 Մշակութային իրադարձությունը համապատասխանեցնել տարեթվի հետ:

1. Ռուսական դրամատիկական թատրոնի հիմնադրումը:	ա) 1938 թ.
2. Ա. Սպենդիարյանի անվան օպերայի և բալետի պետական թատրոնի բացումը:	բ) 1934 թ. գ) 1932 թ.
3. Պատանի հանդիսատեսի թատրոնի բացումը:	դ) 1935 թ.
4. Հայկինոյի համր շրջանի ավարտը:	է) 1928 թ.
5. Ա. Խարազյանի ղեկավարությամբ պետական շրջիկ թատրոնի ստեղծումը:	զ) 1929 թ. է) 1937 թ.
6. Գրական խմբակների միավորումը Հայաստանի գրողների միության մեջ:	

- 1) 1-ա, 2-է, 3-զ, 4-բ, 5-ե, 6-դ
- 2) 1-բ, 2-ա, 3-ե, 4-դ, 5-զ, 6-զ
- 3) 1-է, 2-ա, 3-զ, 4-բ, 5-ե, 6-զ
- 4) 1-ա, 2-է, 3-զ, 4-դ, 5-ե, 6-բ

31 Ստորև բերված հասկացություններից ո՞րն է պետական իշխանության մարմին:

- 1) Հայաստանի օգնության կոմիտե
- 2) Մերձավոր Արևելքի օգնության ամերիկյան կոմիտե
- 3) Հայկական ազգային կոմիտե
- 4) Հայրենիքի փրկության կոմիտե

32 Ովքե՞ր էին այլախոհները: ԽՍՀՄ-ում 1960-ական թվականներից այդպես անվանում էին նրանց ովքեր...

- 1) ձգտում էին ամրապնդել խորհրդային կարգերը:
- 2) փորձում էին հասնել մարքս-լենինյան գաղափարախոսության ազատականացմանը:
- 3) ուժային միջոցներով պայքարում էին խորհրդային իշխանության դեմ:
- 4) ընտրել էին խորհրդային իրականությունը գաղափարական պայքարի միջոցով փոփոխելու ուղին:

33 Ինչու՞ երկիրը միավորելու և կենտրոնացված պետություն ստեղծելու Բագրատունիների ջանքերը ցանկալի արդյունք չտվեցին:

- 1) Բյուզանդական կայսրությունը վարում էր հայկական տարածքները զավթելու և հայոց թագավորությունը վերացնելու քաղաքականություն:
- 2) Արաբական խալիֆայությունը ջանքեր էր գործադրում Հայաստանն իր կազմում պահելու համար:
- 3) Բագրատունի թագավորները պայքար չէին մղում կենտրոնախույս ուժերի դեմ:
- 4) Հայաստանում առկա չէին տնտեսական զարգացման գործոնը և այլ հանգամանքներ:

34 Ինչու՞ 1991 թ. օգոստոսի 30-ին Ադրբեջանի Գերագույն խորհրդի ընդունած անկախության վերականգնման հռչակագրով Լեռնային Ղարաբաղը և Նախիջևանը չէին կարող լինել Ադրբեջանի կազմում:

- 1) դրանք փաստորեն չէին եղել խորհրդային Ադրբեջանի կազմում:
- 2) անկախությունը հռչակվում էր 1918-1920 թթ. մուսավաթական Ադրբեջանի սահմաններում, որի կազմում չէին եղել այդ տարածքները:
- 3) Լեռնային Ղարաբաղն արդեն հռչակել էր իր անկախությունը:
- 4) հռչակագրում չէր ասված, որ վերոհիշյալ տարածքները Ադրբեջանի մաս են:

35 Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ:

ա) Թորգոմի «Մրրիկ» ձիավոր խմբի մուտքը Սասուն:
բ) «Կոտորածի ձորում» թուրքերի դեմ զեյթունցիների տարած հաղթանակը:
գ) Առաքելոց վանքի կռիվը:
դ) Մարաշի փաշայի կողմից Պապիկ իշխանին Ձեյթունի քաղաքագլուխ ճանաչելը:
ե) Ձեյթունցիների կողմից զորանոցի վրա ապստամբների՝ «Ձեյթունի անկախ իշխանություն» վերտառությամբ դրոշի պարզումը:

- 1) դ, բ, ե, գ, ա
- 2) դ, բ, գ, ե, ա
- 3) բ, ե, դ, ա, գ
- 4) բ, դ, ե, գ, ա

36 Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ:

- ա) Բարեփոխված ԽՍՀՄ-ի պահպանման վերաբերյալ հանրաքվեի անցկացման որոշումը:
- բ) Անկախ Պետությունների Համագործակցության ստեղծումը:
- գ) «Հարսանիք լեռներում» գործողության իրականացման որոշումը:
- դ) ԼՂՀ զինանշանի և օրհներգի հաստատումը:
- ե) ՀՀ անդամակցությունը Միավորված ազգերի կազմակերպությանը:

- 1) ա, ե, բ, գ, դ
- 2) բ, ե, ա, դ, գ
- 3) ա, բ, ե, գ, դ
- 4) բ, ա, գ, դ, ե

37 Կարդալ մեջբերված հատվածը և պատասխանել հարցին:
«Ամեն քրիստոնյա, որ իմ իշխանության տակ է, հայոց հավատին թող հարի»:

Ո՞վ է վերոհիշյալ խոսքերի հեղինակը.

- 1) Բյուզանդական կայսր Հերակլ II-ը:
- 2) Պարսից արքա Խոսրով II-ը:
- 3) Բյուզանդական կայսր Հուստինիանոս I-ը:
- 4) Պարսից արքա Խոսրով I Անուշիրվանը:

38 Կարդալ մեջբերված հատվածը և պատասխանել հարցին:
«Բարձրյալն Աստված թող... ձեր սրտի մեջ ներշնչի հավատի զգացումները՝ ազատելու համար բոլոր քրիստոնյաներին և հատկապես մեր ազգին: ...Հույս ու հավատ ունենք, որ ձեր օրհնյալ ձեռքերով կկատարվի մեր փրկությունը»:

Ո՞վ էր Ֆրանսիայի թագավոր Լյուդովիկոս XIV-ին ուղղված՝ վերը բերված նամակի հեղինակը.

- 1) Խաչատուր Գաղատացին
- 2) Հովհաննես Թութունջին
- 3) Հակոբ Ջուղայեցին
- 4) Եսայի Հասան-Ջալալյանը

39 Անձնանունները համապատասխանեցնել իրենց անունից ծագած տեղանուններին:

1. Արամանյակ	ա) Արմենիա
2. Արամ նահապետ	բ) Արատտա
3. Արամայիս	գ) Հայաստան
4. Հայկ	դ) Արագածոտն
	ե) Արմավիր

- 1) 1-ե, 2-բ, 3-դ, 4-ա
- 2) 1-ե, 2-ա, 3-դ, 4-գ
- 3) 1-դ, 2-ա, 3-ե, 4-գ
- 4) 1-դ, 2-բ, 3-ա, 4-գ

64 Նշված պայմաններից առանձնացնել երեքը, որոնք տեղ են գտել 1914 թ. հունվարի 26-ի ռուս-թուրքական համաձայնագրում:

- ա) Հողային հարցերը պետք է վճռվեին տեսուչի անմիջական վերահսկողությամբ:
- բ) Համիդիե զորագնդերը լուծարվելու էին:
- գ) Յոթ նահանգներից ձևավորվում էին երկու վարչական միավորներ՝ Երզրում, Տրապիզոն, Սեբաստիա և Վան, Բիթլիս, Խարբերդ, Դիարբեքիր կազմով:
- դ) Վարչական միավորների օտարերկրյա տեսուչներն իրավունք ունեին պաշտոնանկ անելու ապաշնորհ կամ օրինազանց պաշտոնյաներին:
- ե) Խաղաղ ժամանակ թույլատրվում էր զինվորական ծառայություն կատարել բնակության վայրից դուրս:

- 1) ա, գ, ե
- 2) ա, գ, դ
- 3) ա, բ, ե
- 4) բ, գ, դ

65 Նշված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ:

- ա) 1921 թ. սեպտեմբերին Ազգերի լիգայի ընդունած որոշումով հայերի համար պետք է ստեղծվեր «ազգային օջախ»:
- բ) 1921 թ. Մոսկվայի և Կարսի պայմանագրերով խորհրդային իշխանությունը, ըստ էության, հրաժարվեց Հայկական հարցից:
- գ) Լոնդոնի կոնֆերանսում թուրքական պատվիրակությունը մերժեց հայերի համար «ազգային օջախ» ստեղծելու առաջարկը:
- դ) 1921 թ. հոկտեմբերի 20-ին Անկարայում կնքված ֆրանս-թուրքական համաձայնագրով Կիլիկիան հանձնվում էր Թուրքիային:
- ե) Լոզանի կոնֆերանսը քննարկեց և մերժեց՝ Սևրի պայմանագիրը գործադրելու մասին հայկական պատվիրակության առաջարկը:

- 1) ա, բ, դ
- 2) ա, գ, ե
- 3) բ, դ, ե
- 4) ա, բ, գ

66 Կատարել համապատասխանեցում:

1. Սմբատ Գունդստարլ	ա) «Ժամանակագրություն»
2. Գրիգոր Դարանաղցի	բ) «Թուրք ընդհանրական»
3. Ներսես Շնորհալի	գ) «Տարեգիրք»
4. Ստեփանոս Ասողիկ	դ) «Արժույթների տան պատմություն»
5. Առաքել Դավրիժեցի	ե) «Հայոց պատմություն»
6. Կիրակոս Գանձակեցի	զ) «Տիեզերական պատմություն»
	է) «Պատմություն»

- 1) 1-գ, 2-է, 3-դ, 4-ե, 5-զ, 6-ա
- 2) 1-ա, 2-զ, 3-բ, 4-դ, 5-է, 6-գ
- 3) 1-է, 2-ա, 3-բ, 4-զ, 5-ե, 6-գ
- 4) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-զ, 5-է, 6-ե

61 Գտնել այն իրադարձությունը, որը խախտում է դեպքերի հաջորդականությունը:

ա) Պարսից արքայի կողմից հայ Արշակունիների տոհմից խոսրովին Յայաստան ուղարկելը:
 բ) Արշակ III-ի մահը:
 գ) Վռամշապուհի գահակալության սկիզբը:
 դ) Հագկերտ I-ի կողմից խոսրով IV-ի հաստատումը հայոց գահին:
 ե) Սահակ Պարթևի նշանակվելը հայոց կաթողիկոս:
 զ) Յայաստանի արևմտյան մասում Մեսրոպ Մաշտոցի կողմից դպրոցների բացումը:

- 1) դ
- 2) ե
- 3) բ
- 4) գ

62 Գտնել այն երկու իրադարձությունները, որոնք խախտում են ստորև բերված դեպքերի հաջորդականությունը:

ա) Արածանիի ճակատամարտը:
 բ) Զելայի ճակատամարտը:
 գ) Փրասպայի մոտ հռոմեական զորքերի կրած ծանր պարտությունը:
 դ) Տիգրան Մեծի և Գնեսու Պոմպեոսի միջև Արտաշատի պայմանագրի կնքումը:
 ե) Պարթևների թագավոր Հրահատ III-ի զորքերի ներխուժումը Յայաստան և Արտաշատի պաշարումը:
 զ) Անտոնինոսի 60-հազարանոց բանակի արշավանքը Յայաստան:

- 1) բ, գ
- 2) դ, ե
- 3) գ, զ
- 4) դ, գ

63 Բերված պնդումներից որո՞նք են սխալ:

ա) Ք. ա. III-II դարերում Դարանաոյաց գավառի Անի ամրոցում գոյություն է ունեցել մեհենական պատմագրության արխիվ, որից ասորի մատենագիր Բարդանը թարգմանություններ է կատարել ասորերեն ու հունարեն:
 բ) Տարբեր երկրների հելլենիստական մշակույթների տարբերությունը պայմանավորված է երկու մշակութային շերտերի համաձուլվածք լինելով:
 գ) Տիգրան Երվանդյանի և Աժդահակի վեպն առասպելախառն հիշողություն է հայերի ու մարերի փոխհարաբերությունների մասին:
 դ) Տորք աստծո պաշտամունքը տարածված է եղել միջինասիական մի շարք ժողովուրդների շրջանում:
 ե) IV-V դարերից սկսած՝ հայկական քրիստոնեական մշակույթն ավելի հաղորդակից դարձավ արևմտաեվրոպական քրիստոնեական աշխարհի մշակույթին:

- 1) ա, գ, դ
- 2) բ, դ, ե
- 3) ա, բ, ե
- 4) ա, դ, ե

40 Մշակույթի գործչին համապատասխանեցնել իր գործունեության հետ կապված իրադարձությանը:

1. Խորեն Սինանյան	ա) Յուլիանի վեցերորդ արքայականի հայտնաբերում:
2. Տիգրան Զուխաջյան	բ) Առաջին մշտական հայ թատերախմբի ստեղծում:
3. Գրիգոր Սինանյան	գ) Հայ օպերային արվեստի հիմնադրում:
4. Պետրոս Մաղաքյան	դ) Սիմֆոնիկ նվագախմբի ստեղծում և ղեկավարում:
	ե) Առաջին հայ կամերային նվագախմբի ստեղծում:

1) 1-ա, 2-դ, 3-բ, 4-ե
 2) 1-ա, 2-գ, 3-ե, 4-բ
 3) 1-ե, 2-դ, 3-գ, 4-բ
 4) 1-ե, 2-գ, 3-ա, 4-բ

41 Ի՞նչ էր նախատեսվում Հերթ ոստիկանի «աշխարհագրով»:

1) Ոչ մահմեդականներից գանձվող ծխահարկը փոխարինվում էր գլխահարկով:
 2) Մահմեդականների կողմից վճարվող հողահարկին գումարվում էին նորերը:
 3) Ոչ մահմեդական հարկատու ընտանիքը պարտավոր էր հարկի փոխարեն արաբներին հանձնել ընտանիքի անդամներին:
 4) Հայ հոգևորականությունն ազատվում էր հարկերից:

42 Բերված պնդումներից որո՞նք է ճիշտ բնութագրում ՀՅԴ կուսակցության ընտրած կազմակերպական ձևի ապակենտրոն սկզբունքը: Տարբեր վայրերի կազմակերպական կառույցները...

1) պիտի պարտադիր կատարեին կենտրոնական մարմնի որոշումները՝ գաղափարական հարցերում պահպանելով իրենց ինքնուրույնությունը:
 2) պիտի ունենային իրավիճակին համապատասխան գործելու ազատություն և կենտրոնացված սկզբունքով գործեին միայն գաղափարական հարցերում:
 3) տեղերից պիտի հանդես գային կուսակցության շարքերն ամրապնդելու և այլ օգտակար առաջարկություններով:
 4) իրենց գործունեությունը պետք է համաձայնեցնեին կենտրոնական մարմնի հետ՝ իրավիճակին համապատասխան:

43 Ինչու՞ 1917 թ. բոլշևիկյան հեղաշրջումից հետո արևմտահայ զինուժի ստեղծման հարցում Կովկասյան ռազմաճակատի ռուսական հրամանատարությունը դրական վերաբերմունք ունեցավ: Որովհետև...

1) ձգտում էր Կովկասյան ռուսական բանակը համալրել նոր զինական ուժերով:
 2) փորձում էր հայերի օժանդակությամբ պահպանել երեքամյա պատերազմում ռուսական զորքերի նվաճած բնագծերը Արևմտյան Յայաստանում:
 3) ծրագիր ուներ ռուս-թուրքական առճակատումը վերածել հայ-թուրքականի:
 4) նպատակ ուներ Արևմտյան Յայաստանում ստեղծել հայկական ինքնավարություն:

44 Ի՞նչ նպատակով ԽՍՀՄ բարձրագույն ղեկավարությունը որոշեց անցնել արդյունաբերացման (ինդուստրացման) քաղաքականության: Դրանով նպատակ էր դրվում...

- 1) արագորեն վերացնել երկրի տեխնիկատնտեսական հետամնացությունը:
- 2) ավարտին հասցնել պատերազմից քայքայված երկրի տնտեսության վերականգնումը:
- 3) հրաժարվել նոր տնտեսական քաղաքականությունից:
- 4) հասնել երկրի համախառն արտադրանքի մեջ արդյունաբերական արտադրանքի համեմատությամբ գյուղատնտեսականի գերազանցությանը:

45 Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ:

- ա) Օսմանյան բանակի կողմից Բաղդադի գրավումը:
- բ) Հարանց անապատի դպրոցի հիմնադրումը:
- գ) Հովհաննավանքի դպրոցի փոխադրումը Էջմիածին:
- դ) Շահ Աբաս I-ի գահակալության ավարտը:
- ե) Բաղեշի Ամիրդուլու վանքի դպրոցի հիմնադրումը:

- 1) գ, բ, ե, ա, դ
- 2) գ, ե, բ, ա, դ
- 3) ե, բ, դ, գ, ա
- 4) ե, գ, բ, դ, ա

46 Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ:

- ա) «Թուրքական ազգային ուխտի» ընդունումը:
- բ) ԱՄՆ-ի կառավարության կողմից Հայաստանի Հանրապետության փաստացի ճանաչումը:
- գ) Դրոյի և Նժդեհի ջոկատների մուտքը Արցախ:
- դ) Շուշիի հայերի կոտորածը և հայկական թաղամասերի հրկիզումը:
- ե) Քեմալական զորքերի ներխուժումը Մարաշ:

- 1) ե, ա, դ, գ, բ
- 2) դ, ա, ե, գ, բ
- 3) ա, ե, դ, բ, գ
- 4) գ, ե, ա, բ, դ

47 Կարդալ մեջբերված հատվածը և պատասխանել հարցին:
«Նա Կյուրոսին աջակից եղավ Մարաց իշխանությունը տապալելու... և մեր բնակության սահմաններն ընդարձակելով՝ հասցրեց մինչև հին բնակության սահմանների ծայրերը»:

Ո՞վ է վերոհիշյալ խոսքերի հեղինակը.

- 1) Մովսես Խորենացին
- 2) Քսենոփոնը
- 3) Օղյումպ քուրմը
- 4) Հերոդոտոսը

58 Փաստարկներից ընտրել երեքը, որոնք ճիշտ են արտացոլում Բեռլինի վեհաժողովից հայերի հիասթափության պատճառները:

- ա) Թուրքական կառավարությունը պարտավորվում էր ապահովել հայերի անվտանգությունը:
- բ) Կարսի, Արդահանի, Կաղզվանի և Օլթիի գավառներն անցնում էին Ռուսաստանին:
- գ) Հայաստանի ինքնավարության ծրագիրը լիովին մերժվում էր:
- դ) Քանի որ Ռուսաստանն իր զորքերն անհապաղ դուրս էր բերելու գրաված տարածքներից, ոչ մի երաշխիք չէր մնում բարեփոխումների կենսագործման համար:
- ե) Բարեփոխումների իրագործման հսկողության փոխանցումը վեհաժողովին մասնակցած պետություններին հնարավորություն էր տալիս վերջիններիս միջամտելու Թուրքիայի ներքին գործերին:
- զ) Հայաստան հասկացությունը փոխարինվում էր հայաբնակ մարզեր բառակապակցությամբ:

- 1) գ, ե, գ
- 2) ա, բ, ե
- 3) գ, դ, գ
- 4) ա, դ, ե

59 Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ:

- ա) Համիդիե հեծելազորների ստեղծումը:
- բ) Բաբը Ալիի ցույցի կազմակերպումը:
- գ) «Հայ հեղափոխականների դաշնակցություն» կուսակցության ստեղծումը:
- դ) Հնչակյան կուսակցության պառակտումը:
- ե) Սարգիս Կուկունյանի հայդուկ-կամավորների կողմից ռուս-թուրքական սահմանի անցումը:
- զ) «Մայիսյան բարենորոգումների» ծրագրի հանձնումը սուլթանին:

- 1) գ, ե, ա, գ, բ, դ
- 2) ա, գ, ե, գ, դ, բ
- 3) ե, գ, ա, բ, դ, գ
- 4) գ, ա, ե, բ, գ, դ

60 Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ:

- ա) Երևանի արհեստական կաուչուկի գործարանի շահագործման հանձնվելը:
- բ) Խորհրդաֆինանսական պատերազմի սկիզբը:
- գ) ԽՍՀՄ կառավարության և ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի որոշումը հայրենադարձների կյանքի պայմանները բարելավելու մասին:
- դ) Հայաստանի ժողկոմխորհի նախկին նախագահ Սահակ Տեր-Գաբրիելյանի մահը:
- ե) ՀԿ(բ)Կ կենտկոմի որոշումը Էջմիածնի վանքը փակելու, կաթողիկոսությունը վերացնելու մասին:
- զ) Կաթողիկոս Խորեն Մուրադբեկյանի սպանությունը:

- 1) ե, գ, դ, բ, ա, գ
- 2) դ, գ, գ, ե, ա, բ
- 3) գ, դ, գ, ե, բ, ա
- 4) գ, գ, ե, դ, ա, բ

56 Փաստարկներից ընտրել երեքը, որոնք ճիշտ են պարզաբանում Տիգրան Մեծի և Միհրդատ Եվպատորի միջև կնքված դաշինքի պատճառները:

- ա) Տիգրան Մեծը Պոնտոսից կատանար Փոքր Հայքը:
- բ) Միհրդատ Պոնտացու հետ դաշինքը կնպաստեր Մեծ Հայքի աշխարհակալական ծրագրերի իրագործմանը:
- գ) Կողմերից յուրաքանչյուրը հնարավորություն կստանար գործողությունների ազատություն ստանալ. Հայաստանը՝ հյուսիսում, հարավում և արևելքում, Պոնտոսը՝ արևմուտքում:
- դ) Մեծ Հայքը Պոնտոսի օժանդակությամբ հնարավորություն կստանար լուծելու Յոնի հետ ունեցած վիճելի հարցերը:
- ե) Փոքր Ասիայի բոլոր երկրները գրավելու և հելլենիստական մեծ պետություն ստեղծելու համար Միհրդատին անհրաժեշտ էր Մեծ Հայքի աջակցությունը:
- զ) Հայաստանը Պոնտոսի օգնությամբ իրեն կմիացներ Ծոփքը:

- 1) բ, դ, գ
- 2) բ, դ, ե
- 3) բ, գ, ե
- 4) ա, գ, ե

57 Փաստարկներից ընտրել երեքը, որոնք ճիշտ են բացատրում այն նպատակները, որ ուներ շահ Աբասը հայերի բռնագաղթն իրականացնելիս:
Այն շահ Աբասին հնարավորություն կտար...

- ա) ամայացնելով Արևելյան Հայաստանը՝ լուրջ քաղաքական ու տնտեսական հարված հասցնել հակառակորդ Հայաստանին:
- բ) հայ վաճառականությանը տեղափոխելով Իրանի հարավային նահանգներ՝ հյուսիսային մասերում զարգացած մետաքսի առևտուրը փոխադրել Պարսից ծոցի շրջան և դրանով մեծ վնաս հասցնել Օսմանյան կայսրությանը:
- գ) բացառել Օսմանյան կայսրության հետ համագործակցելու հայ ազատագրական պայքարի գործիչների ձգտումները:
- դ) իրագործել հայ հարուստ վաճառականական դաս ստեղծելու իր վաղեմի ծրագիրը:
- ե) արշավող օսմանյան բանակին զրկել պարենից ու օթևանից և արշավանքը շարունակելու հնարավորությունից:
- զ) բռնագաղթի ենթարկված որակյալ հայ երկրագործներին ու արհեստավորներին բնակեցնելով Իրանի ներքին գավառներում, զարկ տալ իր երկրի տնտեսության զարգացմանը:

- 1) ա, բ, ե
- 2) բ, ե, գ
- 3) գ, դ, գ
- 4) ա, գ, գ

48 Կարդալ մեջբերված հատվածը և պատասխանել հարցին:
«Թվում էր, թե մի նոր ոգի է թևածում բոլոր հայերի մեջ, որոնք հույս ունեին վերականգնված տեսնելու իրենց թագավորությունը»:

Ռուս գործիչներից որի՞ն են պատկանում վերոհիշյալ խոսքերը.

- 1) Ա. Կրասովսկուն
- 2) Ա. Պուշկինին
- 3) Ն. Մուրավյովին
- 4) Ա. Գրիբոյեդովին

49 Ազգային գործիչների անունները համապատասխանեցնել նրանց զբաղեցրած պաշտոններին:

- 1. Ավետիս Ահարոնյան
- 2. Սամսոն Հարությունյան
- 3. Հակոբ Զավրյան
- 4. Վահան Փափազյան

- ա) Հայոց ազգային բյուրոյի նախագահ
- բ) Հայոց ազգային պատվիրակության նախագահ
- գ) Արևմտահայ ազգային խորհրդի նախագահ
- դ) Արևմտյան Հայաստանի գեներալ-կոմիսարի քաղաքացիական գծով տեղակալ
- ե) Հայոց ազգային խորհրդի նախագահ

- 1) 1-ե, 2-բ, 3-գ, 4-դ
- 2) 1-բ, 2-ա, 3-ե, 4-գ
- 3) 1-բ, 2-ա, 3-դ, 4-ե
- 4) 1-ե, 2-ա, 3-դ, 4-գ

50 Կինոնկարները համապատասխանեցնել դրանց ռեժիսորների հետ:

- 1. «Հարսնացուն հյուսիսից»
- 2. «Ոսկե ցլիկ»
- 3. «Երկունք»
- 4. «Նահապետը»

- ա) Մոկո Հակոբյան
- բ) Հենրիկ Մալյան
- գ) Էդմոնդ Քեոսայան
- դ) Ֆրունզե Դովլաթյան
- ե) Ներսես Հովհաննիսյան

- 1) 1-գ, 2-ա, 3-դ, 4-ե
- 2) 1-ե, 2-ա, 3-դ, 4-բ
- 3) 1-գ, 2-ե, 3-բ, 4-դ
- 4) 1-ե, 2-գ, 3-բ, 4-դ

Բ մակարդակ

51 Նշված պնդումներից ո՞րը ճիշտ չէ:

- 1) Նաիրի պետական կազմավորման տարածքն ընդգրկում էր Հայկական լեռնաշխարհի հարավային շրջանները:
- 2) Սարգսի I-ի օրոք Վանի թագավորության կազմի մեջ մտնում էին Վանա լճի ավազանի և Հայկական Տավրոսից հարավ՝ Տիգրիսի միջին հովտում ընկած տարածքները:
- 3) Էթիունի երկրի համադաշնությունը տարածվում էր Սևանա լճի ավազանում, Արարատյան դաշտում, Սյունիքում և հարակից շրջաններում:
- 4) Դիաուխի շուրջ կազմավորված համադաշնությունը զբաղեցնում էր Հայկական լեռնաշխարհի հյուսիսարևմտյան շրջանները:

52 Նշված պնդումներից ո՞րն է սխալ:

- 1) Խաչատուր Լազարյանի, Ալեքսանդր Խուդաբաշյանի և Կարապետ Արղությանի մշակած նախագծի համաձայն Հայոց պետության մեջ ընդգրկվելու էին Հին Հայաստանի գրեթե բոլոր նահանգները:
- 2) Հնդկահայ մեծահարուստ Գրիգոր Խոջաջանյանը պատրաստ էր Հայաստանի ազատագրության համար կտակել իր ունեցվածքի մեկ երրորդը, եթե այդ ծրագրին հավանություն տար Սիմեոն կաթողիկոսը:
- 3) Ըստ Շահամիր Շահամիրյանի ծրագրի՝ Ռուսաստանի օգնությամբ ազատագրված Հայաստանը պետք է հռչակվեր հանրապետություն՝ խորհրդարանական կառուցվածքով, որի թագավորը պետք է ընտրվեր ռուսաց կայսրի կողմից:
- 4) Մովսես Սարաֆյանն իր ազատագրական ծրագրում առաջարկում էր Հայաստանն ազատագրելուց հետո ստեղծել հայկական պետություն, և Արցախի մեկիքներից մեկին նշանակել Հայաստանի թագավոր:

53 Նշված պնդումներից ո՞րն է ճիշտ արտացոլում 1990 թ. մայիսի 20-ին Հայաստանում տեղի ունեցած ընտրությունների պատկերը:

- 1) Դրանք Խորհրդային Հայաստանի պատմության մեջ վերջին միակուսակցական ընտրություններն էին:
- 2) Ձայների ճնշող մեծամասնություն ստացան ՀՀԸ-ի թեկնածուները:
- 3) Թույլ տրված խախտումներն առաջացրին բնակչության բուռն դժգոհությունը:
- 4) Ձայները համարյա հավասարապես բաշխվեցին Հայկոմկուսի և ՀՀԸ-ի թեկնածուների միջև:

54 Հասկացությունները համապատասխանեցնել իրենց բովանդակությամբ:

1. մարդպետություն
2. սահմանապահ կուսակալ
3. արքունի քարտուղարություն
4. բղեշխ

ա) Վաղ ավատատիրության ժամանակաշրջանում արքունի կալվածքների ու գանձարանի հսկողությունը և Արշակունյաց սեպուհների դաստիարակությունն իրականացնող գործակալություն:

բ) Սահմանակալ նահանգի տերը վաղ ավատատիրական Հայաստանում:

գ) Վանի թագավորության արձանագրություններում հիշատակվող գործակալություն:

դ) Վաղ ավատատիրական Հայաստանում երկրի տնտեսական-հարկային վարչությունը, որն իրականացնում էր ճանապարհների, կանուրջների, կառուցումը, պարիսպների տնօրինությունը և նման այլ գործառնություններ:

ե) Օտար երկրների ներկայացուցիչների հետ բանակցություններ վարող գործակալություն Կիլիկիայում:

- 1) 1-դ, 2-գ, 3-ա, 4-բ
- 2) 1-ա, 2-գ, 3-ե, 4-բ
- 3) 1-դ, 2-բ, 3-ե, 4-ա
- 4) 1-ա, 2-բ, 3-դ, 4-գ

55 Հասկացությունները համապատասխանեցնել իրենց բովանդակությամբ:

1. «Երեքի դեկլարացիա»
2. «Ուղղափառ մարքսիստներ»
3. «Երեքի» խմբակի՝ «Երեքի հռչակագիրը»
4. Տրոցկիստական ընդդիմություն

ա) Հայ տրոցկիստների առաջին հրապարակային ելույթը, որը տպագրվեց մամուլում:

բ) Հայաստանի կոմկուսում գործող խումբ, որին անդամակցելու համար մեղադրվեց ՀԿ(Բ)Կ Կենտկոմի առաջին քարտուղար Աղասի Խանջյանը:

գ) Հայաստանում պրոլետարական գրական խմբակի հռչակագիրը՝ գրական առաջին մանիֆեստը, որով պահանջվում էր անբողջությամբ մերժել նախահեղափոխական գրական ժառանգությունը:

դ) Հայաստանի կոմերիտական կազմակերպության շարքերում գործող տրոցկիստական խումբ:

ե) 1920-ական թթ. ԽՍՀՄ-ում կոմունիստական կուսակցության ներսում ընդհանուրից տարբերվող տեսակետ արտահայտող ընդդիմադիր խումբ:

- 1) 1-գ, 2-դ, 3-ա, 4-ե
- 2) 1-ա, 2-ե, 3-դ, 4-բ
- 3) 1-գ, 2-բ, 3-դ, 4-ա
- 4) 1-ա, 2-դ, 3-գ, 4-ե